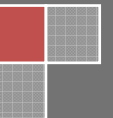

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

Türkiye’de İş Ortamına İlişkin
Değerlendirmeler

Selen AKSES

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

TÜRKİYE'DE İŞ ORTAMINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

2008 yılında başlayan küresel mali krizin ardından Avrupa Birliği'nde ortaya çıkan mali sorunlar ve borç krizlerine karşın, Türkiye'nin, 2010 yılında yüzde 9'luk bir büyüme hızı kaydederek küresel krizin etkilerinin kısa sürede üstesinden geldiği gözlenmektedir. Nitekim bu durum 2011 yılının ilk yarısında da yüzde 10,2 bir büyüme oranıyla devam etmiştir. Türkiye günümüzde dünyanın 16'ncı ve Avrupa'nın ise 6'ncı en büyük ekonomisine sahip ülke konumuna gelmiştir. Ancak Türkiye'nin kaydettiği bu üstün büyüme performansını sürdürbilmesi için daha rekabetçi bir ortam sağlanması gerektiği de göz ardı edilemez. Her ne kadar, Türk şirketlerinin Avrupa Birliği içinde rekabet edebilme kapasitesi sağladıkları düşünülse de, Türkiye'de KOBİ'ler için iş ortamının iyileştirilmesi gerektiği inkâr edilemez. Uluslararası Finans Kurumu ve Dünya Bankası'nın 20 Ekim 2011 tarihinde yayımladığı "İş Yapma Endeksi 2012: Daha Şeffaf Bir Dünyada İş Yapmak" başlıklı raporda¹, toplam 183 ülkeyi kapsayan "İş Yapma Endeksi" sıralamasında Türkiye 71'inci sırada yer almaktadır. Geçen yıla kıyasla, iki sıralık bir yükselişle sınırlı kalmıştır.

"İş Yapma Endeksi" Raporları

2003 yılından beri yayımlanan "İş Yapma Endeksi" (*Doing Business*) raporunda başta 133 ülkenin ekonomisi değerlendirilirken, günümüzde bu sayı 183'e ulaşmıştır. Bu rapor kapsamında, ülkelerdeki yerel şirketlerin iş kurmalarını ve iş yapmalarını etkileyen bir dizi düzenlemeler incelenmektedir. Bu raporlar 2003 yılında ilk hazırlandığında ve ekonomiler arasında kıyaslamalar yapıldığında sadece 5 gösterge dikkate alınırken, bu göstergelerin sayısı şimdi 10'a ulaşmıştır.

Resmi internet adresi: <http://www.doingbusiness.org/>

Söz konusu rapor açısından zaman içinde Türkiye'nin performansı ve ilerlemesini değerlendirdiğimizde², göze çarpan en önemli gelişmenin "İş Yapma Endeksi 2008"inde Türkiye'nin 34 sıra birden yükselerek 91'inci sıradan 57'nci sıraya geçmesi olmuştur. Ancak "İş Yapma Endeksi 2010" raporundaki sıralamada Türkiye'nin 73'üncü sırada yer almasıyla birlikte, önceden kaydedilen olumlu gelişmenin seyrinin korunamadığı görülmektedir.

Türkiye'nin "İş Yapma" endeks sıralamasındaki yeri

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İş yapma endeks sırası	93	91	57	59	73	73	71

¹ The World Bank and the International Finance Corporation. *Doing Business 2012: Doing Business in a more transparent World*. 2011

<<http://www.doingbusiness.org/~media/FDPKM/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB12-FullReport.pdf>> Erişim: 16.11.2011

² The World Bank and the International Finance Corporation. *Doing Business 2012: Doing Business in a more transparent / Economy Profile: Turkey World*. 2011

<<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/turkey/>> Erişim: 16.11.2011

“İş Yapma Endeksi 2012” raporunda, değerlendirilen 183 ekonomiden 125’inin 2010/2011 yılları arasında iş ortamını iyileştirmek amacıyla toplam 245 düzenleyici reform uyguladığı ortaya çıkmıştır. Ancak yapılan 245 reformdan sadece ikisi Türkiye’de gerçekleştirilmiştir. Türkiye’deki bu iki reform uygulaması ise kuruluş sözleşmesi ve diğer belgeler için noter harçlarının düşürülerek iş kurmanın daha az maliyetli hale getirilmesi ve şirketler için sosyal güvenlik prim oranında 5 puanlık bir indirimle gidilerek vergi uyumunun kolaylaştırılması şeklinde olmuştur.

Dünya Bankası ve Uluslararası Finans Kurumu tarafından Türkiye için hazırlanan ülke raporunda, “İş Yapma Endeksi” sıralamasında Türkiye, Doğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinde Gürcistan (sıralamada 16) , Bulgaristan (59), Azerbaycan (66) , Romanya (72) Rusya Federasyonu (120) ve Ukrayna (152) ile kıyas edilmiştir. Ancak Türkiye’nin Avrupa Birliği müzakere sürecinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizi Romanya ve Bulgaristan ile birlikte, diğer AB Üye Devletleriyle kıyaslamamızın daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

Sıralama	Ülke	Sıralama	Ülke
5	Danimarka	37	Slovenya
7	İngiltere	40	Kıbrıs
10	İrlanda	44	İspanya
11	Finlandiya	48	Slovakya
14	İsveç	50	Lüksemburg
19	Almanya	51	Macaristan
21	Letonya	59	Bulgaristan
24	Estonya	62	Polonya
27	Litvanya	64	Çek Cumhuriyeti
28	Belçika	71	Türkiye
29	Fransa	72	Romanya
30	Portekiz	80	Hırvatistan
31	Hollanda	87	İtalya
32	Avusturya	100	Yunanistan

Buna göre, kıyaslama AB Üye Devletleri’nin sıralamasına dayanılarak yapıldığında, Türkiye’deki iş yapma ortamı koşullarının Avrupa Birliği’nin çok gerisinde olduğu gözlenilmektedir. Oluşturulan bu yeni tabloda, Türkiye’nin sadece Romanya, İtalya ve Yunanistan’ın önüne geçmeyi başardığı görülmektedir. Nitekim İtalya ve Yunanistan’da yaşanan borç krizleri ve ekonomik sorunların, sadece son yıllardaki kamu harcamalarının artışından ziyade, söz konusu ülkelerde birçok yapısal sorunların bulunmasından kaynaklandığı bilinmektedir. Bu kapsamda, örneğin, İtalya ekonomisinin yapısal zayıflığın iş kurmaya ve yürütmeye uygun bir ortamı tam anlamıyla oluşturulmamış olmasından doğduğu düşünülmektedir. İtalya’da iş yürütme maliyetinin özellikle güney bölgelerde çok yüksek olduğu dikkat çekmektedir.³ İtalya ve Yunanistan’da⁴ iş ortamının koşulları bu bağlamda yeterince KOBİ girişimcilerini teşvik edememektedir.

³ Council Recommendation of 12 July 2011 on the National Reform Programme 2011 of Italy and delivering a Council opinion on the updated Stability Programme of Italy, 2011-2014. (2011/C 215/02). <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:215:0004:0007:EN:PDF>>. Erişim tarihi: 16.11.2011

“İş Yapma Endeksi”ni ölçen göstergelerin incelenmesinde, Türkiye’nin iş yapma ortamının koşullarını daha iyi değerlendirmek adına, AB Üye Devletleri arasında en iyi performans gösteren Danimarka ve İngiltere ve en düşük performansı sergileyen Yunanistan ve İtalya’nın yanı sıra Türkiye ile yakın performans sergileyen ülkeler ile kıyaslamada bulunulması faydalı olacaktır.

“İşe Başlama Kolaylığı” (*Starting a Business*)

“İşe Başlama Kolaylığı” endeksi ile, iş kurmak isteyen bir girişimcinin yapması gereken tüm işlemler tespit edilerek bu prosedürlerin tamamlanması için harcanan gün ve maliyetler ölçülmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
İşlem sayısı	6	4	6	4	6	9	6	6	10
Gün	6	6	13	18	32	20	14	6	10
Maliyet (kişi başına gelirin yüzdesi olarak)	11,2	0,0	0,7	1,5	17,3	8,4	3,0	18,2	20,1
Asgari sermaye (kişi başına gelirin yüzdesi olarak)	8,7	25,0	0,0	0,0	14,0	30,7	0,8	9,9	22,8
Sıra	61	31	19	49	126	138	63	77	135

Türkiye’yi değerlendiren raporda, Türkiye bu endekste, geçen seneye göre iki sıra yükselerek bu yıl 61’inci sırada yer almaktadır. Türkiye’de bir iş yerinin açılması için altı işlem den geçilmesi gerekmekte ve bu işlemlerin yapılması 6 gün sürmektedir. 2004 yılında yapılması gereken işlem sayısının 13 olduğu ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için toplam 38 gün gerektiği göz önünde tutulduğunda, iş kurma prosedürünün kolaylaştırıldığı, sürecin azaltıldığı ve Avrupa Birliği kapsamında bu alanda iyi bir performans sergilendiği gözlenilmektedir. Türkiye’de iş kurma, kişi başına düşen milli gelirin yüzde 11,2’sine tekabül etmektedir. 2004 yılında, bu oran yüzde 36,8; geçen yıl ise bu oran yüzde 17,2 idi. 2010 ve 2011 yılları arasında, Türkiye’de kuruluş sözleşmesi ve diğer belgeler için alınan noter harçlarında indirim sağlanmasıyla iş kurma daha az maliyetli hale getirilmiştir. Böylelikle, şirketlerin tescil süreci daha çabuk işler bir duruma getirilmiştir.

Avrupa Komisyonu’nun Türkiye için hazırladığı 2011 İlerleme Raporu’nda⁵ ise, Türkiye’de iş kurma sürecinin oldukça maliyetli olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda, raporda özellikle Ticaret sicili kaydı harçlarının yüksekliğine dikkat çekilmiştir. İlerleme Raporu’nda, Avrupa Komisyonu’nca ayrıca, Türkiye’de şirket hesaplarının ve maddi varlıklarının tescili için alınan bazı harçların şeffaf olmadığı hususu da eleştirilmiştir. Ancak İlerleme Raporu’nun hazırlandığı zaman sürecinde, Türkiye’de iş kurma maliyetinde belirlenen yeni düşük oranlara

⁴ Hellenic Republic Ministry of Finance. *Hellenic National Reform Programme 2011-2014*. April 2011
<http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/20_scps/2011/01_programme/el_2011-04-29_nrp_en.pdf> Erişim tarihi: 16.11.2011

⁵ European Commission. *Turkey 2011 Progress Report*. COM(2011)666. 12.10.2011
<[http://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/tr_rapport_2011_en\(8\).pdf](http://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/tr_rapport_2011_en(8).pdf)> Erişim tarihi: 17.11.2011

ve dolayısıyla bu alanda Türkiye'nin kaydettiği olumlu gelişmelere yer verilmediği görülmektedir.

“ İnşaat İzinlerinin Alınması” (Dealing with Constructing Permits)

“İnşaat İzinlerinin Alınması” endeksi ile ülkenin en büyük ticari şehrinde basit bir ticaret malı deposunun inşa edilmesi için yapılması gereken işlemler ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için harcanan gün ve maliyetler göz önünde tutulmaktadır.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
İşlem sayısı	24	5	9	23	30	33	16	11	14
Gün	189	67	99	120	301	120	287	258	169
Maliyet (kişi başına gelirin yüzdesi olarak)	197,7	59,1	63,8	317,0	53,6	10,9	73,0	138,1	3,4
Sıra	155	10	22	128	160	68	123	96	41

Türkiye’de inşaat izni alınması için 25 farklı işlemten geçilmesi ve bu işlemlerin tamamlanması için toplam 189 gün gerekmektedir. Türkiye’de 2006 yılından bu yana işlem sürecini kolaylaştırılmasına yönelik girişimlerinde bulunulmadığı ancak bu işlemin maliyetinin düşürüldüğü gözlenilmektedir. Türkiye’de inşaat izninin alınması için, kişi başına düşen milli gelirin yüzde 197,7’sine tekabül etmektedir. 2006 yılında bu oran yüzde 431,5; 2011 yılında da yüzde 223,5’dir. Türkiye bu endekste, geçen seneye göre iki sıra düşerek 155’inci sırada yer almaktadır. Bu alanda, AB Üye Devletleri ile kıyaslandığında, Türkiye’nin daha çok geride kaldığı dikkat çekmektedir. Örnek alınan ülkeler arasında, bir tek Polonya, Türkiye’den kötü bir performans sergilemektedir. Nitekim, Avrupa Komisyonu’nun Türkiye 2011 İlerleme Raporu’nda belirtildiği gibi, inşaat izninin alınması için yürütülen işlemler uzun sürmektedir.

Tapu Siciline Kayıt (Registering Property)

“Tapu Siciline Kayıt” endeksi ile, bir şirketin başka bir şirketin mülkiyetini alması ve mülkiyeti kendi adına geçirmesi için gereken tüm işlemler değerlendirilmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
İşlem sayısı	6	3	6	8	6	4	8	7	11
Gün	6	16	29	15	152	25	26	27	18
Maliyet (Mülk değerinin yüzdesi olarak)	3,3	0,6	4,7	3,0	0,4	3,0	1,2	4,5	12,0
Sıra	44	11	68	66	89	34	70	84	150

Bu endekste, geçen seneye göre, Türkiye’de 5 sıra düşerek 44’üncü sırada yer almaktadır. Türkiye’de bir mülkün tescil edilmesi için toplam altı işlem gerekmektedir ve bu işlemlerin tamamlanması altı gün sürmektedir. Örnek aldığımız diğer AB Üye Devletleriyle kıyasladığımızda, özellikle Polonya’ya göre, bu işlemlerin tamamlanması Türkiye’de çok daha kısa sürdüğü görülmektedir. Nitekim, Avrupa Komisyonu’nun Türkiye 2011 İlerleme Raporu’nda, mülkiyet hakları alanının iyi işlediği belirtilmiştir.

Kredi Alma (*Getting credit*)

“Kredi alma” endeksi ile, ödünç alanların ve borç verenlerin kredi bilgi paylaşımları ve onların yasal hakları değerlendirilmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
Yasal haklar endeksindeki gücü (0-10)	4	9	10	8	9	6	9	3	4
Kredi bilgi derinlik endeksi (0-6)	5	4	6	6	5	5	5	5	5
Resmi sicil kapsamı (yetişkinlerin yüzdesi olarak)	23,8	0,0	0,0	52,8	0,0	6,1	15,2	23,0	0,0
Özel büro kapsamı (yetişkinlerin yüzdesi olarak)	60,5	7,3	100,0	28,8	74,8	95,7	42,0	100,0	82,4
Sıra	78	24	1	8	8	48	8	98	78

Endekste, Türkiye’nin geçen seneye göre, 3 basamak düşerek 78’inci sıraya düştüğü görülmektedir. Bu alandaki sıralamada, Yunanistan ile Türkiye’nin çok geride kaldıkları dikkat çekmektedir. 2005 yılından beri, yasal haklar gücü ve kredi bilgi derinlik endekslerinde bir ilerleme kaydedilmemiştir.

Yatırımcıların korunması (*Protecting investors*)

“Yatırımcıların korunması” endeksi ile, yöneticilerin kendi çıkarları için şirketi kullanmalarına karşı azınlık hissedarların korunma gücü değerlendirilmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
Bilgilendirme endeksindeki derecesi (0-10)	9	7	10	10	7	2	9	7	1
Yönetici sorumluluk endeksindeki derecesi (0-10)	4	5	7	1	2	5	5	4	4
Hissedar davalarındaki kolaylık endeksi (0-10)	4	7	7	7	9	8	4	6	5
Yatırımcı koruma endeksinin gücü (0-10)	5,7	6,3	8,0	6,0	6,0	5,0	6,0	5,7	3,3
Sıra	65	29	10	46	46	97	46	65	155

"Yatırımcıların korunması" endeksinde Türkiye geçen yıla göre 5 sıra yükselerek 65'inci olmuştur. Bu alanda kaydedilen en önemli ilerleme 2007/2008 döneminde geliştirilen yeni yasal düzenlemedir. Söz konusu yeni yasaya göre, bir işlemin gerçekleşmesinde önce bağımsız bir denetçi tarafından işlemin kontrol edilmesi isteniliyor.

Vergilerin Ödenmesi (*Paying taxes*)

"Vergilerin Ödenmesi" endeksi ile, orta boy işletmelerin ödemesi gerektiği vergileri ve ödenilen vergilerinin şirket için getirdiği idari külfet dikkate alınmaktadır.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
Vergi sayısı (Yılda kaç ödeme)	15	10	8	17	29	8	113	15	10
Zaman (Yıl başına saat)	223	135	110	500	296	557	222	285	224
Toplam vergi oranı (Kârın yüzdesi olarak)	41,1	27,5	37,3	28,1	43,6	49,1	44,4	68,5	46,4
Sıra	79	14	24	69	128	119	154	134	83

Rapora göre, "Vergilerin ödenmesi" endeksinde, Türkiye geçen seneye göre 4 basamak yükselerek 79'uncu sırada yer almaktadır. Türkiye'de şirketlerin vergi ödemek için yılda 223 saat ayırdıkları tespit edilmiştir. 2006 yılında, Türkiye'de toplam vergi oranının kârın yüzde 53 ve 2011 yılında yüzde 44,5 iken, bu sene söz konusu oranın yüzde 41,1'ye düştüğü gözlenilmektedir. Nitekim, raporda 2010/2011 döneminde Türkiye'de şirketlere yüzde 5 avantaj getiren sosyal güvenlik primi indiriminin sağlandığı belirtilmiştir.

Sınır Ötesi Ticaret (*Trading across borders*)

“Sınır Ötesi Ticaret” endeksi ile, malların deniz taşımacılığı ile ihraç veya ithal edilmesi için gerekli belgelerin yanı sıra tüm bu sevkiyat işlemin süresi ve maliyeti göz önünde tutulmaktadır.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
İhracat için gerekli belge sayısı	7	4	4	5	5	4	5	4	5
İhracat etmek için gerekli süre (Gün)	14	5	7	21	17	17	12	20	20
İhracat bedeli (konteyner başına dolar)	990	744	950	1551	1050	1060	1485	1245	1153
İthalat için gerekli belgeler sayısı	8	3	4	6	5	7	6	4	6
İthalat etmek için gerekli süre (Gün)	15	5	6	17	16	20	13	18	25
İthalat bedeli (konteyner başına dolar)	1063	744	1045	1666	1000	1165	1495	1245	1265
Sıra	80	7	13	91	46	70	72	63	84

"Sınır Ötesi Ticaret" endeksinde, Türkiye geçen sene 79'uncu sırada yer alırken bu sene 80'inci sırada bulunmaktadır. Türkiye'de ihracat için 7 belgenin gerektiği kaydedilmiş olup ve ihracat işlemleri de 14 gün sürmektedir. Türkiye'de konteyner başına ihracatın maliyeti 990 dolar olarak hesaplanmaktadır. İthalat için ise, 8 belge gerekmektedir ve ithalat işlemi için toplam 15 gün gerekmektedir. Türkiye'de ithalatın konteyner başına maliyeti ise 1063 dolar olarak belirtilmiştir.

2008 yılında, özellikle ticaret belgelerinin hazırlanması için gerekli sürenin azaltılmasıyla, Türkiye'de ithalat ve ihracat işlemlerinin önemli derecede kolaylaştırıldığı gözlenilmektedir. Örneğin, 2006/2007 döneminde ihracat için gerekli belge sayısı 8'ten 7'ye indirilmiş ve bu ihracat işlemlerin tamamlanması için 20 günlük süre 14 güne indirilmiştir. Aynı dönemde, ithalat alanında da önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İthalat için gerekli belge sayısı 25'ten 15'e düşürülmüştür. Buna ilaveten, ithalat işlemlerin tamamlanması için gereken süre 25 günden 15'e indirilmiştir. Ancak tüm bu sonuçlara rağmen, Türkiye'yi kıyaslanan AB Üye Devletlere göre, Türkiye hem ihracat hem ithalat için en çok belge talep eden ülke konumundadır.

Sözleşmelerin Uygulanması (*Enforcing contracts*)

“Sözleşmelerin Uygulanması” endeksi ile, yerel mahkemelerde adli sistemin bir ticaret davasını çözmesi konusunda ne kadar etkin olduğu değerlendirilmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
Süre (gün)	420	410	399	564	830	611	512	1210	819
Maliyet (talebin yüzdesi)	27,9	23,3	24,8	23,8	12,0	33,0	28,9	29,9	14,4
İşlem (sayı)	36	35	28	39	37	27	31	41	39
Sıra	51	32	21	87	68	78	56	158	90

Bir önceki yılki gibi, Türkiye "Sözleşmelerin Uygulanması" endeksinde, dünya ülkeleri arasında 51'inci sırada yer almaktadır. Bir ticari sözleşmenin uygulanabilmesi için 36 işlem gerektiği ve bu işlemlerin tamamlanması için 420 gün gerektiği gözlenilmektedir. Bazı AB Üye Devletleri'nde sözleşmenin uygulanması sürecinin Türkiye'den de oldukça uzun sürdüğü gözlenilmektedir: Örneğin, Polonya'da 830 gün, İtalya'da ise 1210 gün gerekmektedir. Avrupa Komisyonu'nun Türkiye 2011 İlerleme Raporu'nda, ticari sözleşmelerin uygulanması için uzun bir süreçten geçildiği vurgulanmıştır. Bu sürecin uzamasına neden olan en önemli etken ise ticaret mahkemeleri hâkimlerinin ileri düzeyde uzmanlıklarının olmaması öne sürülmüştür. Buna ilaveten, mahkeme dışı yollardan uzlaşma mekanizmalarına müracaat edilmediği de belirtilmiştir.

İflasın Çözümü (*Resolving Insolvency*)

"İflasın Çözümü" endeksi ile, iç varlıklara ilişkin tasfiye süresi, maliyeti ve sonucu değerlendirilmektedir.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
Süre (yıl)	3,3	1,0	1,0	3,3	3,0	3,2	3,3	1,8	2,0
Maliyet (Mülkün yüzdesi olarak)	15	4	6	9	15	17	11	22	9
Kazanım oranı (dolar başına sent)	22,3	87,3	88,6	31,4	31,5	56,0	28,6	61,1	41,8
Sıra	120	9	6	90	87	33	97	30	57

Bu endekste, Türkiye geçen seneye göre iki basamak yükselerek 120'nci sıraya gelmiştir. Bu alanda Türkiye'nin sıralamada çok geride kaldıkları dikkat çekmektedir.

Elektrik bağlatma (*getting electricity*)

"Elektik bağlatma" endeksi ile, yerel bir işletmenin elektrik bağlantısını kurmak için geçmesi gereken işlemler ve ayrıca bu işlemlerin tamamlanması için gereken süre ve harcanan maliyet hesaplanmaktadır.

	Türkiye	Danimarka	İngiltere	Bulgaristan	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Romanya	İtalya	Yunanistan
İşlem sayısı	5	4	5	6	4	6	7	5	6
Gün	70	38	109	130	143	279	223	192	77
Maliyet (Kişi başına gelir yüzdesi)	624,4	120,6	72,3	366,6	209,3	186,2	556,9	327,2	59,2
Sıra	72	13	60	133	64	148	165	109	77

"Elektrik bağlatma kolaylığı" sıralamasında Türkiye 72'nci sırada yer almaktadır. Türkiye'de şirketler tesislerine toplam 70 günde elektrik bağlatabilmektedirler. Kıyasladığımız Danimarka dışındaki diğer AB Üye Devletleri'ne göre, Türkiye'de bu süreç daha az sürmektedir. Ancak buna karşılık, maliyetin çok yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bunun bir nedenini belki Avrupa Komisyonu'nun İlerleme Raporu'nda değinildiği gibi elektrik sektörünün serbestleştirilmesi düzensiz bir şekilde ilerlemesi teşkil etmektedir.

Genel Değerlendirme

Raporda, 2010/ 2011 döneminde, Türkiye'nin iş ortamına ilişkin koşulların iyileştirilmesine yönelik iki önemli reformun gerçekleştirildiği vurgulanmıştır. Bunlar, daha önce de belirtildiği gibi, bir şirketin kurulması için gerekli bazı belgelerin maliyeti ve şirketlerin ödedikleri sosyal güvenlik primlerinin düşürülmesidir. Raporda ayrıca, Türkiye bazı alanlarda iyi uygulama örnekleri olarak gösterilmiştir. Raporda, Türkiye'de kişinin vergilendirilecek varlığının değerini kendi takdir etmesinin sağlanmasıyla birlikte vergi ödemelerin kolaylaştırıldığı hususu örnek olarak gösterilmiştir. Buna ilaveten, Türkiye'den elektronik ortamda verilerin paylaşılmasıyla birlikte üçüncü ülkelerle ticaret yapılmasının kolaylaştırıldığı hususu da olumlu bir örnek olarak kaydedilmiştir.

Tüm bu olumlu gelişmeler ve belirtilen iyi örnekler rağmen, son dönemlerde, iş ortamının iyileştirilmesi için çabaların devam ettirilmesi ve artırılması gerekmektedir. Türkiye'nin sıralamada en düşük performans gösterdiği endekslerin "iflasın çözülmesi" ve "inşaat izinlerinin alınması" olduğu göz önünde tutulursa, bu alanlarda özellikle reformların teşvik edilmesi gerekmektedir. Her ne kadar son dönemlerde Türkiye'de makroekonomik istikrar sağlanmış ve ülke hızla büyüyen bir ekonomi konumuna gelmiş olsa da, bu büyümenin sürdürülebilirliğini sağlamak için ülke çapında girişimcilerin şirket kurmalarını için daha fazla kolaylıkların sağlanması önem teşkil etmektedir.